

Voortgezet Veilig

De lesmodules voor verkeerseducatie op
het voortgezet onderwijs

Inhoudsopgave

Inleiding

A. School-thuisroutes

- Module A1: Opwegnaarschool
- Module A2: 'Fietsen voor je leven'

B. Dode Hoek

- Module B1: Dode hoek in de klas
- Module B2: Echte vrachtwagen

C. Alcohol & Drugs

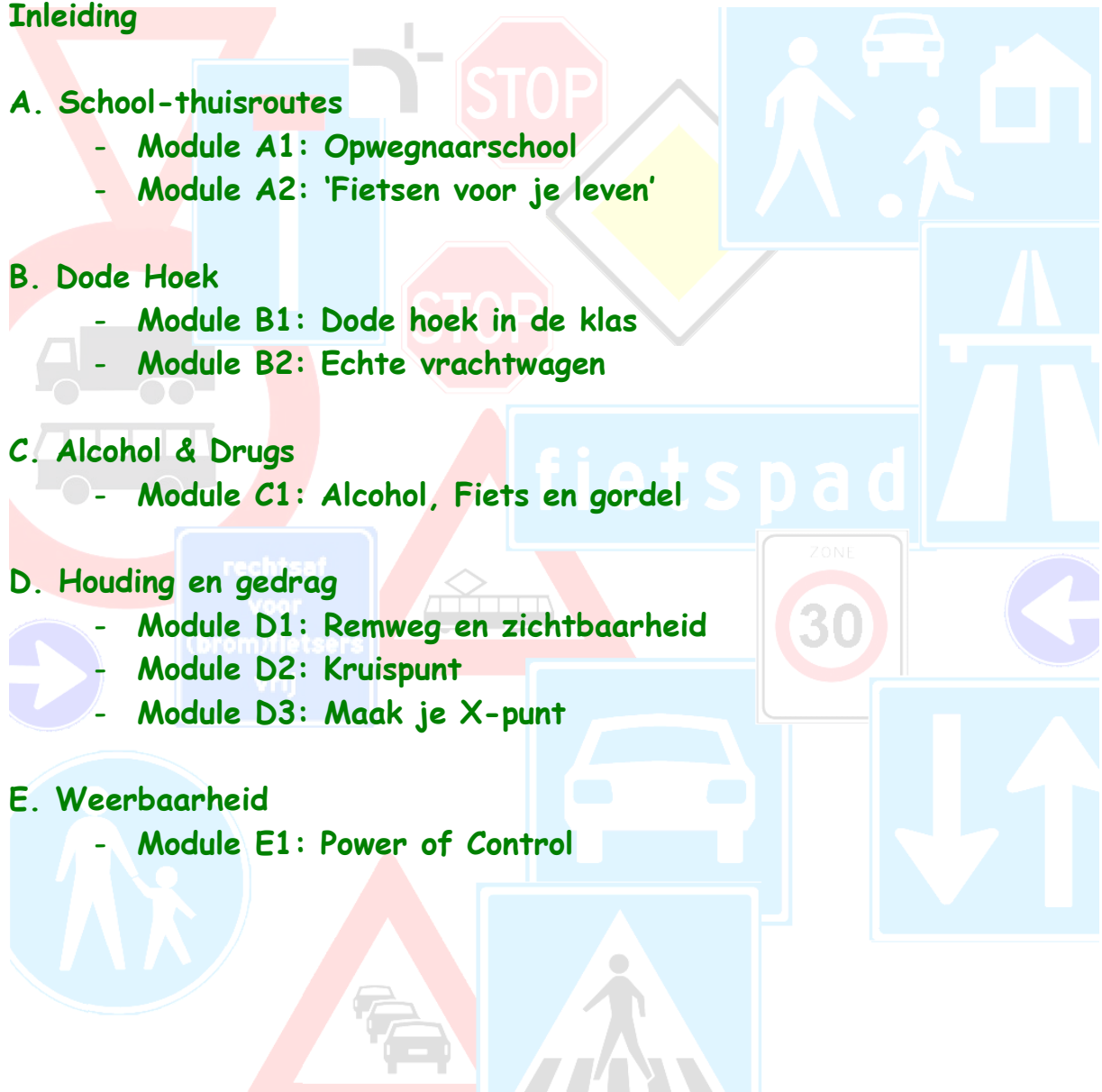
- Module C1: Alcohol, Fiets en gordel

D. Houding en gedrag

- Module D1: Remweg en zichtbaarheid
- Module D2: Kruispunt
- Module D3: Maak je X-punt

E. Weerbaarheid

- Module E1: Power of Control

Inleiding

Voor u ligt de map 'Voortgezet Veilig': een verzameling van lesmodules voor uw leerlingen om hen bewuster te maken van hun eigen gedrag en houding in het verkeer.

Doel

Vermindering van het aantal verkeersslachtoffers onder jongeren! Het is van groot belang dat ook uw leerlingen verkeerseducatie krijgen. Er vallen ieder jaar nog onnodig veel slachtoffers onder jongeren omdat ze vaak nog onervaren zijn en een kwetsbare groep vormen in het verkeer. Via de scholen voor het voortgezet onderwijs zijn jongeren het beste te bereiken.

Voortgezet Veilig

De gemeente en het ROV-Utrecht hebben samen een convenant 'Provincie Utrecht verkeersveiliger' ondertekend om de verkeersveiligheid te verbeteren. U heeft deze map 'Voortgezet Veilig' gekregen, al dan niet met het advies van de gemeente, om specifieke modules af te nemen om het verkeersveilige gedrag van uw leerlingen te vergroten.

In het verleden heeft u misschien al de drie geclusterde modules van Veilig Verkeer Nederland (VEJ) afgenomen. Twee van die modules (A2 en B2) zijn ook in dit pakket 'Voortgezet Veilig' weer beschikbaar. Het moduleaanbod is uitgebreid met verschillende aanbieders van verkeers-educatieve projecten. Ook is het vanaf nu mogelijk lessen 'los' van elkaar af te nemen. Dit om het u gemakkelijker te maken lessen in te plannen of gericht een bepaald onderwerp in de schijnwerpers te zetten. Maar ook omdat verkeersveiligheid dan vaker in het jaar onderwerp van gesprek kan zijn.

Tot nog toe benaderden alle verschillende aanbieders van verkeerseducatie producten u elk afzonderlijk. 'Voortgezet Veilig' biedt u het overzicht van de 9 modules die het ROV-Utrecht voor u heeft geselecteerd. Dit aanbod wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig aangepast. Dankzij het insteekhoezen-systeem is 'Voortgezet Veilig' overzichtelijk en gemakkelijk 'up to date' te houden.

Aanbod

De lesmodules zijn verdeeld over verschillende onderwerpen en voor sommige onderwerpen is er meer dan één variant beschikbaar. Enerzijds heeft dit te maken met de beschikbaarheid van het aanbod, anderzijds verschillen scholen zodanig dat niet elke les op iedere school op dezelfde manier uitgevoerd kan worden. Bijvoorbeeld: sommige kleinere scholen hebben te weinig leerlingen om een Kruispunt

te organiseren, en nemen daarom het kleinschaligere 'Maak-je X-punt' af. Zo proberen we zoveel mogelijk maatwerk te leveren.

Lesmodules

Bij elke lesmodule staat beschreven voor welk leerjaar het geschikt is, het doel, de duur van de les, een korte beschrijving van de inhoud van de les, wat er van de school verwacht wordt, en gegevens van de uitvoerende instantie.

School

Voor de school is het volgen van de modules geheel kosteloos. Wel vragen we van de school om een persoon binnen de school aan te wijzen om de lessen organisatorisch mogelijk te maken en de contacten met de uitvoerders van de projecten te onderhouden en ze wegwijs te maken binnen de school.

Gemeente

Elke gemeente bepaalt zelf in hoeverre zij u kan ondersteunen bij de uitvoering van projecten. Wanneer u de module 'Op weg naar school' wilt afnemen heeft u de toestemming van de gemeente nodig omdat het ROV-Utrecht als eis stelt dat de gemeente in dat geval bereid is op eigen kosten nadere analyse te doen naar de drie belangrijkste knelpunten en de knelpunten met maatregelen op te lossen. Andere vormen waarin de gemeente u kan ondersteunen zijn bijvoorbeeld publicaties op de gemeentelijke website of in plaatselijke kranten/nieuwsbrieven, of het zitting nemen in de jury bij de module 'Kruispunt'

Opgave

Wanneer u dit pakket 'Voortgezet Veilig' van uw gemeente hebt ontvangen, laat uw contactpersoon dan zo snel mogelijk weten welke module(s) u op uw school wilt (laten) uitvoeren. Gebruik daarvoor a.u.b het opgaveformulier of een digitale versie daarvan die u mogelijk van de gemeente heeft ontvangen.

Uw gemeentelijke contactpersoon zal ervoor zorgen dat uw wensen op de juiste plek terecht komen.

Het ROV-Utrecht kijkt op basis van beschikbaarheid of de lessen ook daadwerkelijk op uw school kunnen worden uitgevoerd. De uitvoerende partijen van de door u gewenste modules zullen zo snel mogelijk contact met u opnemen om de lessen in te plannen.

A. School-thuisroutes

Module A1: Opwegnaarschool

Leerjaar: 1,2

Doel: Het in kaart brengen van de kennis, de houding en het gedrag van scholieren ten aanzien van verkeer. En het uitdagen van scholieren om na te denken over het eigen gedrag en risico's in het verkeer.

Lesduur: Deze module bestaat uit drie onderdelen (Mijn school-thuisroute, Opdrachten & Zelfreflectie) en elk onderdeel duurt ±45 minuten.

Beschrijving: Met het digitale verkeerseducatieprogramma Opwegnaarschool.nl tekenen leerlingen hun school-thuisroute in en geven ze verkeersknelpunten aan op hun route die zijzelf als gevaarlijk en onveilig beschouwen. Vervolgens krijgen ze verkeerseducatie (optioneel: op maat). De leerlingen sluiten het programma af met de Zelfreflectiemodule, waarbij de leerlingen aan het denken gezet worden over hun eigen verkeersgedrag. De resultaten en aanbevelingen voor vervolgeducatie zijn samengevat in de jaarrapportage voor de school.

Taak van de school: De school vraagt aan de gemeente bereidheid om de drie belangrijkste knelpunten die naar voren komen nader te analyseren en maatregelen te nemen om ze op te lossen. Zo ja, dan regelt de school een lokaal met computers voor alle leerlingen en een docent die deze module begeleidt. De docent wordt op afstand ondersteund door een medewerker van de aanbieder en krijgt een webinstructie.

Benodigde materialen: Computers met Internet Explorer (versie 6.0 of hoger).

Uitvoerenden:
VIA.nl

Voor meer informatie:

www.opwegnaarschool.nl

www.rov-utrecht.nl/educatie

A. School-thuisroutes

Module A2: 'Fietsen voor je leven'

Leerjaar: 1,2

Doel: De leerlingen zijn zich meer bewust van hun rol in het verkeer en de invloed die zij zelf uit kunnen oefenen op hun eigen veiligheid en die van andere verkeersdeelnemers.

Lesduur: Deze les duurt ±50 minuten.

Beschrijving: In de film 'Fietsen voor je leven' worden leeftijdsgenoten van de leerlingen gevolgd in hun dagelijks leven. Zij fietsen naar verschillende locaties en door hun gevaarlijke gedrag in het verkeer veroorzaken ze ongelukken. Na het kijken van deze film volgt een levendige discussie over het eigen verkeersgedrag en de veiligheid van de fietser. De gastdocent haakt in op situaties die de leerlingen zelf hebben meegemaakt en geeft voorbeelden uit eigen praktijkervaring. VVN maakt gebruik van vrijwillige gastdocenten.

Taak van de school: De school plant de les in en zorgt voor een ondersteunende docent.

Benodigde materialen: De school regelt een lokaal, een dvd speler en een beamer met projectievlak of tv.

Uitvoerenden:
VVN

Voor meer informatie:
www.rov-utrecht.nl/educatie

B. Dode hoek

Module B1: Dode hoek in de klas

Leerjaar: 1,2

Doel: De leerlingen zijn zich ervan bewust dat het levensgevaarlijk is om in de dode hoek van een vrachtwagen te gaan staan. Ook weten ze waar die dode hoek zich bevindt. Daarnaast zijn leerlingen zich ervan bewust dat ze door het gebruik van geluidsdragers afgeleid worden van het verkeer, en waarom een gordel noodzaak is.

Lesduur: Deze les duurt ±50 minuten.

Beschrijving: Deze module bestaat uit drie onderdelen: de dode hoek, geluidsdragers en gordelgebruik. Alle onderdelen duren gemiddeld zo'n 15 minuten. Aan de hand van een miniatuur vrachtwagen die in het klaslokaal is geplaatst krijgen de leerlingen de centrale vragen: "Wat is 'de dode hoek' en op welke plek word je het best opgemerkt door een chauffeur van een vrachtwagen". De invloed van het gebruik van geluidsdragers op de verkeersveiligheid ervaren de leerlingen ter plekke door mee te doen aan een spel. Ook wordt aangetoond waarom het belangrijk is een veiligheidsgordel in de auto om te hebben. Voorafgaand aan de les en naderhand kunnen leerlingen en docenten digitaal enquêteformulieren invullen. Edcomm zorgt zelf voor docenten die ervaringen hebben op onderwijsgebied en in de omgang met de doelgroep.

Taak van de school: De school regelt een lokaal.

Benodigde materialen: Edcomm zorgt zelf voor alle andere materialen.

Uitvoerenden:
Edcomm

Voor meer informatie:
www.edcomm.nl
www.rov-utrecht.nl/educatie

B. Dode hoek

Module B2: Echte vrachtwagen

Leerjaar: 1,2

Doel: De leerlingen zijn zich ervan bewust dat het levensgevaarlijk is om in de dode hoek van een vrachtwagen te gaan staan. Ook weten ze waar die dode hoek zich bevindt. Daarnaast zijn de leerlingen in staat bewustere keuzes te maken in hun gedrag op weg van en naar school.

Lesduur: Deze les duurt ±50 minuten.

Beschrijving: De leerlingen ervaren wat de dode hoek is en hoe gevaarlijk het is om je daarin te bevinden. Dit allemaal met behulp van een echte vrachtwagen bij school, wat natuurlijk op de verbeelding van de leerlingen werkt. VVN maakt gebruik van vrijwillige gastdocenten.

Taak van de school: De school hoeft alleen een lokaal te regelen en ruimte te hebben om in de nabijheid van de school een vrachtwagen te kunnen parkeren. Het is mogelijk dat daarvoor een vergunning moet worden aangevraagd. U regelt dit met uw gemeentelijke contactpersoon.

Benodigde materialen: VVN zorgt zelf voor de materialen en een docent.

Uitvoerenden:

VVN

Voor meer informatie:

www.rov-utrecht.nl/educatie

VEILIGVERKEER

C. Alcohol & Drugs

Module C1: Alcohol, fietsen en gordel

Leerjaar: (1),2,3

Doel: De leerlingen zijn zich na deze les bewust van het gevaar dat dronken zijn in het verkeer oplevert. De leerlingen weten aan welke veiligheidseisen een fiets moet voldoen en kennen het belang van het op de juiste manier dragen van een gordel.

Lesduur: Deze les duurt ±50 minuten.

Beschrijving: Deze module bestaat uit drie onderdelen: alcoholgebruik, fietscheck en gordelgebruik. Alle onderdelen duren gemiddeld zo'n 15 minuten. Aan de hand van een leergesprek en met simulatie van het dronken zijn worden leerlingen bewust van de gevaren van alcohol. Ook wordt op een ludieke manier aangetoond waarom het belangrijk is een veiligheidsgordel in de auto om te hebben. En met behulp van voorgedrukte kaarten worden alle belangrijke veiligheidseisen die aan een fiets gesteld worden nagelopen. Voorafgaand aan de les en naderhand kunnen leerlingen en docenten digitaal enquêteformulieren invullen. Edcomm zorgt zelf voor docenten die ervaringen hebben op onderwijsgebied en in de omgang met de doelgroep.

Taak van de school: De school regelt een gymzaal of groot lokaal.

Benodigde materialen: Edcomm zorgt zelf voor alle materialen en een docent.

Uitvoerenden:
Edcomm

Voor meer informatie:
www.edcomm.nl
www.rov-utrecht.nl/educatie

D. Houding en gedrag

Module D1: Remweg en zichtbaarheid

Leerjaar: 1,2

Doel: De leerlingen kunnen de risico's van hoge snelheden inschatten en zijn in staat de remweg van het overige verkeer juist in te schatten.
De leerlingen creëren zelfbewustzijn over hun eigen rol en houding in het verkeer.

Lesduur: Deze les duurt ±50 minuten.

Beschrijving: Deze module bestaat uit drie onderdelen: remweg-reactietest, fietsverlichting en gevaarlijk gedrag. Alle onderdelen duren gemiddeld zo'n 15 minuten. Met een levensecht programma ervaren de leerlingen wat de remweg van een auto is en hoe belangrijk het is zelf als fietser goed zichtbaar te zijn. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een interactief programma dat gevaarlijk gedrag ter discussie stelt. Voorafgaand aan de les en naderhand kunnen leerlingen en docenten digitaal enquêteformulieren invullen. Edcomm maakt gebruik van docenten die ervaringen hebben op onderwijsgebied en in de omgang met de doelgroep.

Taak van de school: De school stelt een lokaal beschikbaar en indien mogelijk een beamer met projectievlak.

Benodigde materialen: Edcomm zorgt zelf voor alle overige materialen en voor een docent.

Uitvoerenden:
Edcomm

Voor meer informatie:
www.edcomm.nl
www.rov-utrecht.nl/educatie

D. Houding en gedrag

Module D2: Kruispunt

Leerjaar: 1-6

Doel: Op interactieve wijze worden jongeren geprikkeld om na te denken over het verkeer en de rol die zij hierin spelen. Dit leidt tot inzicht dat zij zelf hun gedrag, en daarmee verkeerssituaties kunnen beïnvloeden.

Lesduur: Een uitvoering van Kruispunt bestaat uit 2 of 3 opeenvolgende sessies. Een sessie duurt ±90 minuten. Per sessie kunnen er maximaal 100 leerlingen meedoen.

Beschrijving: Tijdens Kruispunt gaan leerlingen, te midden van verkeersborden, fietspaden en verkeerslichten, de discussie met elkaar aan. Een Kruispuntsessie bestaat uit vier debatrondes over steeds een andere stelling. De stellingen worden ingeleid met een introductiefilmpje. Met een bordje geven de leerlingen aan of ze het eens of oneens zijn met de stelling. Vervolgens barst de discussie los. Tussendoor worden er feiten getoond over het onderwerp waar zojuist over is gediscussieerd. Na vier rondes wijst een jury de debatwinnaar aan.

Taak van de school: TeamAlert zorgt voor de voorbereidingen van de uitvoering. Voorafgaand aan deze dag wordt er op de website een onderwijsprogramma beschikbaar gesteld door TeamAlert. Het is de bedoeling dat leerlingen voorafgaand aan het project dit invullen. Daarnaast stelt de school een gymzaal of aula beschikbaar om daar het debat te houden. Verder zorgt de school voor een jury. Dit kunnen docenten zijn, maar ook een directeur, wijkagent of wethouder.

Benodigde materialen: TeamAlert zorgt voor alle materialen, techniek en een debatleider.

Uitvoerenden:
TeamAlert

Voor meer informatie:

www.teamalert.nl

www.rov-utrecht.nl/educatie

D. Houding en gedrag

Module D3: Maak je X-punt

Leerjaar: 1-6

Doel: Op interactieve wijze worden jongeren geprikkeld om na te denken over het verkeer en de rol die zij hierin spelen. Dit leidt tot inzicht dat zij zelf hun gedrag, en daarmee verkeerssituaties kunnen beïnvloeden.

Lesduur: Een uitvoering van Maak je X-punt bestaat uit 3 opeenvolgende sessies. Een sessie duurt ±90 minuten. Per sessie kan er één klas meedoen.

Beschrijving: Tijdens Maak-je-X-punt gaan leerlingen discussiëren over verkeersveiligheid. De jongeren worden ingedeeld in twee groepen. Ze krijgen de tijd om samen, met hulp van TeamAlert, argumenten voor of juist tegen de stelling te bedenken. Daarna gaan ze met elkaar in debat. Na elke debatronde worden een aantal feiten getoond. Aan het einde bepaalt een jurerende docent wie het beste debatteerde en de winnaar is. Tussen de debatronden worden verschillende interactieve onderdelen ingevoegd. Een quiz is bijvoorbeeld een standaardonderdeel van Maak-je-X-punt.

Taak van de school: TeamAlert zorgt voor de voorbereidingen van de uitvoering. Voorafgaand aan deze dag wordt er op de website een onderwijsprogramma beschikbaar gesteld door TeamAlert. Het is de bedoeling dat leerlingen voorafgaand aan het project dit invullen. Daarnaast stelt de school een lokaal beschikbaar om daar het debat te houden. Verder zorgt de school voor een jurerende docent.

Benodigde materialen: TeamAlert zorgt voor alle materialen en twee educatieve medewerkers per klas.

Uitvoerenden:
TeamAlert

Voor meer informatie:

www.teamalert.nl

www.rov-utrecht.nl/educatie

E. Weerbaarheid

Module E1: Power of Control

Leerjaar: 1 t/m 6

Doel: De jongeren leren evenwichtig en weloverwogen omgaan met prikkels vanuit zichzelf en vanuit de buitenwereld. Zo kunnen zij bewuster beslissen hoe zij omgaan met risicovolle situaties in het verkeer.

Lesduur: Power of Control bestaat uit +/- 10 lessen. Jongens en meisjes krijgen de lessen bij voorkeur apart.

Beschrijving: Veilig deelnemen aan het verkeer vraagt om zelfbeheersing en rekening houden met anderen. De training Power of Control spreekt jongeren aan op hun eigen kracht en verantwoordelijkheid. Hun gedrag staat centraal. 'Power' hebben jongeren nodig om aan te geven wat ze wel en niet willen en waar hun grenzen liggen. 'Control' zorgt ervoor dat ze greep houden op zichzelf en rekening houden met anderen. Via lichamelijke oefeningen leren jongeren rust in zichzelf te creëren en meer aandacht te krijgen voor wat er in henzelf en om hen heen gebeurt. Van daaruit bespreken we de thema's die voor jongeren van belang zijn, zoals omgaan met alcohol en drugs en veilige deelname aan het verkeer. De methodiek kan ook worden toegepast op andere levensterreinen, zoals gezondheid, seksualiteit, pesten, uitgaan en loverboys.

Taak van de school: De school regelt een grote ruimte waar de oefeningen veilig kunnen worden uitgevoerd. Docenten die na de eerste serie lessen zelf de lessen willen geven, kunnen een speciale training volgen.

Benodigde materialen: Voor alle schooltypen zijn complete lessen beschikbaar.

Uitvoerenden: Christel Versantvoort/VAC-trainingen

Voor meer informatie: www.rov-recht.nl/educatie

